

Kristine Kabel

**Ord på!
Sprogbaseret undervisning i fag**

Lærebog samt 2 elevhæfter ¹

Dafolo 2014

Pris 223.75 for Lærebog og 98 kr. pr. stk. for Elevhæfter.

Lærebog "Ord på!" er primært beregnet til lærere, der underviser på mellemtrinnet i dansk og natur/ teknik. Når jeg synes, at bogen er interessant for audiologopæder, så er det fordi, der er en gruppe børn, der får vanskeligheder, når de møder en "fagsprogsbarriere", en problematik, der ofte opstår på mellemtrinnet.

Hver gang, der tages fat på et nyt emne i skolen, så handler det om, at der lukkes op for nye begreber, der både skal forstås og kunne bruges. Der er tale om "literacy", hvor man bl.a. i UNESCO- sammenhæng taler om evnen til: at identificere, forstå, fortolke, skabe og kommunikere.

De faglige tekster er således med til at udvikle den enkelte elevs viden og skulle også gerne være med til at gøre dem kritiske borgere.

"Ord på!" bygger bl.a. på uddannelsesforsker Beverly Derewianka og hendes artikel:

"Rocks in the Head". Her beskriver hun en "Sneglemodel," der tages sit udgangspunkt i: feltet = undervisningen, relation= lærer og elev roller og måden = den måde, der kommunikeres på, efter inspiration fra systemisk funktionel lingvistik og sprogbaseret læringsteori.

Det handler om at undervisningen skal bygge bro mellem hverdagsprog og fagsprog.

I lærebogen fokuseres på 5 faser:

1. Oplev
2. Fasthold din oplevelser
3. Undersøg
4. Læs(lyt)
5. Skriv (tal)

---

¹ Samt Malene Als Nielsen og Anja Kruse Partsch

Fokus er på *hvad* eleven skal lære, *hvordan* eleven skal lære det og *måden* sproget bruges på. De 5 faser bygger på en udvikling fra sprog som ledsagelse til handling - til sprog som konstruktion med et mere broget billede med detaljer og med et princip om formidlingsoverflod.

Læringsteorierne bag bogen lægger vægt på, at man i undervisningen støtter eleverne i at udvikle deres sproglige repertoire og understøtter deres metaviden om mulige måder at bruge sproget på.

Til sidst i bogen beskrives hvordan materialet kan bruges. Dertil kommer de 2 elevhæfter Ord på! Litteratur og Ord på! Insekter, hvor de teoretiske tanker i lærerbogen konkretiseres til daglig praksis.

Det er således centralt, at et undervisningsforløb planlægges ud fra såvel faglige som sproglige mål (Fælles mål 2014). Dette uddybes på hjemmesiden, der understøtter "Ord på!"

At lære et nyt fag er lidt at lære et nyt sprog. I disse tider, hvor man inkluderer flere og flere elever, er det ekstremt vigtigt med løbende sprogliggørelse og løbende synliggørelse af de måder, sproget bruges på. Også overfor den voksende gruppe børn og unge med anden etnisk baggrund

Mens jeg anmelder disse 3 bøger, så ser jeg elever med høretab for mig, som jeg har mødt gennem årene, hvor deres udtale var/var blevet upåfaldende, de var blevet indholdslæsere, men deres lærere opdagede ikke, at de kun besad en overfladisk viden og forståelse, når det kom til fagtekster.

I og med at der er færre audiologopædiske test materiale til børn på mellemtrinnet, om end der er ved at komme flere sproglige test til denne aldersgruppe, så har jeg oplevet, at en gruppe børn og nu tænker jeg på børn med høretab, (fordi det er dem jeg kender til) der skal nå at blive sprogligt *så påfaldende* eller *uroelige/forstyrrende* eller hvad værre er *stille og tilbagetrukne*, før der er , der griber ind og undersøger deres sproglige formåen nærmere, for her at komme frem til, at der er et stort "fagsprogligt hul."

Vi har redskaber og metoder til at opbygge sprog hos babyer og førskolebørn med høretab. F.eks. AVT. Men måske svigter vi nogle af disse børn senere i skoleforløbet eller opdager alt for sent, at de har et sprogligt efterslæb.

Ved læsning af "Ord på! Sprogbaseret undervisning i fag," som jo handler om **alle** slags børn og ikke er indsnævret til børn med høretab, så føler jeg, at denne bog lægger op til en yderst vigtig diskussion og handlen.

At lære et fag er at lære et nyt sprog.

Mit spørgsmål er, om der er en gruppe af børn, som griber fat i det "nye sprog" med fingerspidserne, men som aldrig får hånd om det og får det ordenligt integreret og som er de elever, der bliver skoletrætte i 8. Klasse eller som bliver VISO sager år for sent?

Ord på! tager fat på et vigtigt emne og her ved jeg ikke, hvor audiologopæderne befinder sig i forhold til den beskrevne problematik, for som oftest møder de ikke mange børn på mellemtrinet.

Vagt i gevær! som dansklærere, faglærere eller audiologopæder skal vi have fat på det beskrevne møde med "sproguren" før problematikken opstår. Det kræver viden og redskaber. Det er den problematik, man beskriver i de ovenfor nævnte bøger. Lad os sammen sætte fokus på problematikken.

Birgitte Franck